

ОТКОЛЪШЕНЪ ПОРТРЕТЪ.

Изъ Propils perdus отъ **Полъ Бурже.**

Преводъ отъ френски.

Една срѣща по работа ме накара една сутринъ отида въ Латинския кварталъ. Това бѣ на другия денъ на едно потресающе политическо убийство, което смаяло цѣла Европа. Минавахъ презъ улицата Esplanade de-Medicine покрай вратитѣ на една студентска гостилница, гдѣто бѣхъ се запозналъ съ единъ екзотиченъ пларъ отъ тѣзи сѣщества, които толкова нарѣдко има по насъ: една нихилистка рускиня; и цѣлъ рѣзъ въспоминания се подигнаха въ ума ми. Има десетъ години отъ тогава по гостилницата не се е измѣнило. Едничката стая, която се вижда отъ пѣтя, е готварницата, гдѣто пламъкътъ отъ огъня се червенѣе предъ очитѣ на миновачитѣ. Задъ готварницата иде единъ чистичкъ даже елегантенъ салонъ съ маси, покрити съ заковани о дървото мушамби, по срѣдата една мѣлзна соба, която зимѣ весело пухти. На една отъ стѣнитѣ е направено сандѣче съ преградки, въ които турятъ кърнитѣ на абонатитѣ, завити, съ номерата. Тѣкмо до това сандѣче се издига една извита стѣна. Тая стѣлаба води въ отдѣлнитѣ кабинети, гдѣто заможнитѣ студенти довеждатъ приятелкитѣ си отъ готварницата или Люксембургъ. Скромно мѣстиче, гдѣ толкова пѣти по онова време, отдѣленъ отъ семействъ

то, споредъ трѣбваніята на литературната традиция, принуденъ за съществуването си да давамъ уроци по философия и латински, но твърдо рѣшенъ да не отстъпвасъ и да не „унижавамъ литературата“ — съдѣхъ азъ самичакъ безъ да има нѣкой другъ освѣтъ мене въ стаята. Въ това време азъ съдѣхъ и гледахъ на всичко въ стаята съ очи които пългълъщаха отъ реалността онова, което азъ си смѣтахъ да принеса въ единъ хубавъ романъ. И каква бѣ радостта ми, когато една сутринъ, сетиъ вечерята на него деня, сетиъ сутринята на другия денъ и така нататъкъ всѣки послѣдующъ денъ азъ почнахъ да виждамъ, облекчаваната на една отъ маситѣ, една млада жена до толкова особена, щото и на индиферентния би обърнала вниманието. Тя бѣ дребна. Нѣщо като тъмно намѣталце стѣгане бюстътъ ѝ, много слабъ сравнително главата ѝ. Тая особностъ съединена съ отрѣзаната ѝ коса, вчесана на една страна, би придала на лицето ѝ почти мъжки характеръ, ако да не бѣ блѣдността и извънредната тънкость на чертитѣ ѝ. Възнесено-синитѣ ѝ очи, гледаха болничево при тая ѝ блѣдностъ, на която резко се обрисуваха, аленитѣ ѝ, като че ли исписани устни. Но като че ли да покаже, че тая червенина бѣ природна, непознатата постоянно хапѣше преснитѣ си устни, при което се показваха рѣдъ дребни, много бѣли зѣби. Най-малкия жестъ на това същество, всѣко движение се отличаваха съ една особна гѣвкость, прилична на оная на малкитѣ пантери, които на излизанieto отъ гостилницата азъ жаждущъ свободенъ животъ отивахъ да гледамъ въ осамотенитѣ аллеи на Ботаническата градина. Непознатата по единъ нервозенъ начинъ си подпирала главата о дѣсната си, четвъртитата, мжжка съ дълги прѣсти безъ никакви украшения, ржка... За какво мислѣха тия очи, устремени неподвижно и мрачно въ пространството, безъ да се отражава въ тѣхъ нищо единъ отъ ония всѣкидневни предмѣти, верѣдъ които ний се движехме, азъ — нервозенъ любителъ на кафето, убѣденъ ученикъ на великия Балзакъ тя съ тая си замисленна неподвижностъ. Тя изгледваше толкова непричастна къмъ всичко нао-

коло, имаше обичай така отпуснато да облѣга на бѣдната маса, тѣлото си, на което мисълта се луташе другагдѣ, щото азъ даже не се опитвахъ да привлека нейното внимание, и се задоволявахъ само да я разглеждамъ отъ върха на коженитѣ ѝ чепици до краищата на рѣцѣтѣ ѝ, гдѣто се не виждаше нито една бѣла рѣсчица... Коя бѣ тя и отъ гдѣ? Но азъ я не распитвамъ, та и защо да караме да говорятъ сжщества, погледа на които ни толкова смуцава, щото въображението ни го тълкува въ усѣщания, непостояжими за дѣйствителността.

Случи се една вечеръ да обѣдвамъ въ тая гостилница, заедно съ още трима мои другари, млади момчета като мене литератори и като мене кандидати за Гении. Бѣхме му пийнали малко повечко, отъ колкото обикновено. Виното отъ Флѣйори, по два лева и двадесетъ стотинки шишето, — *sancta simplicitas!* — ни развърза язицитѣ, и колкото за мене, то азъ ги гостихъ съ вѣруето на най-краенъ нихилизмъ. Бѣхъ му пусналъ края, пародоксирахъ съ особено наслаждение, съ блѣстящо искусство, говорихъ за нуждата да се изгорятъ старитѣ наредби, сжщо както въ това време азъ горихъ омлета си като го поливахъ съ ромъ, подъ наивенъ предлогъ, че новитѣ наредби, колкото и да бѣдатъ тѣ лоши, не ще бѣдатъ по лоши отъ старитѣ. Кой отъ тия, които обичатъ да говорятъ, не е осѣщаль упоението отъ говора, вслѣдствие на удоволствието отъ творчеството на мисълта въ време на говорението? Кой не е осѣщаль тая необяснима потребность да изморява въображението си съ негови смѣли пориви? Азъ бѣхъ краснорѣчивъ, ако сждя по смѣхътъ съ който другаритѣ посрѣщаха подпийналия ми нихилизмъ, и сто пжтя азъ се распъвахъ да поддържа едно мое правило, за което се грижихъ като за първия си сонетъ, съ оная младежка распаленостъ, расхарчванието на която по късно толкова силно съжаляваме.

Азъ не забѣлѣзахъ че непознатата присѣтствувала на тоя ни гуляй на писемистическата философия, и много се почудихъ, кога на сутренята я видѣхъ да ме гледа, но съ погледъ безъ никакво кокетство, което

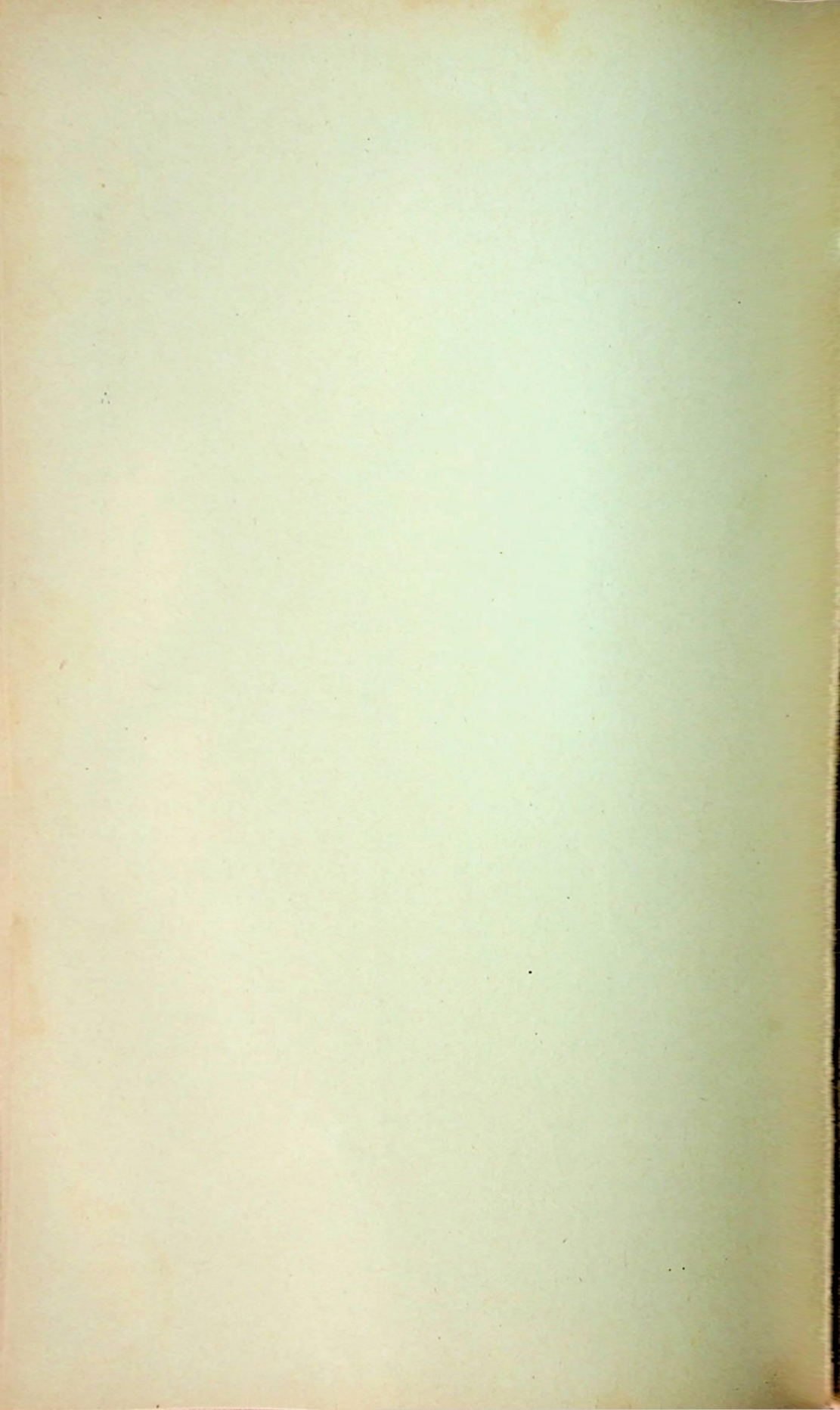
да обезобрази мъжката му правота. Тя даже благоволи да се усмихне на една моя невинна шегича съ служенията въ престилка и шепчица, която ни носеше супа въ чинии отъ дебелъ колкото ржката ѝ порцеланъ. Тя се усмихна блѣдно съ аленитѣ си устни... Най-насетнѣ ний се разговорихме. Съ какви ли банални думи? Никакъ не помня. Но когато една жена иска да говори съ нѣкой мъжъ, то се смълчава така, щото неволно ви кара да ѝ говорите. Азъ не можахъ да се сѣтя, че сношния ми пламакъ бѣ причината на тая ѝ промѣна и слѣдъ четвъртъ часа азъ вече знаяхъ, че тая жена бѣ Руския, а слѣдъ половина часъ — нейнитѣ мисли, ме накара да призная въ нея една убѣдена нихилистка. Тя ми се призна, че отъ дохожданието ѝ въ Франция, ужасно осамотена и тъжна, откритието, което тя направила снощи въ сѣсѣда по масата като на сѣсѣдъ и по увѣждение, ѝ подѣйствувало освѣжающе, като чаша прѣсна вода, презъ лѣтнитѣ горѣщини. Не ще и дума, че азъ се осѣтихъ малко на тѣсно, тъй като нихилизма ми бѣ исфирясалъ наедно съ пѣнливото вино. Но тия аленни устни, тия възсиво сини очи, тая ѝ нѣжна блѣдностъ като на повѣхнала камелия, това руско произношение, което въ същностъ не е произношение но което толкова приятно отдѣля всѣки слогъ, — азъ бихъ станалъ турчинъ или протестантинъ, само да узнае що се криеше подъ всичко това, а отъ мене се изискваше само въ нищо да не вѣрвамъ, което, уви, е още по-лесно. И така азъ старателно играяхъ. ролата на върлъ отрицателъ. Мисля даже, че него деня въ читалнята поискахъ да ми добавятъ 4 или 5 различни издания, които ме запознаха доста добръ съ учението на революционеритѣ; научихъ на изустъ названията на произведѣнията на Александра Херцена, а и биографията на Бакунина не съставляваше вече тайна за менъ, така щото на другия день и презъ всички послѣдующи, азъ продължавахъ комедията си съ искусството на актеринъ. Нека дигне камъкъ върху ми оня който не е казалъ: „да“ на всички искания на една жена, само и само да чуе отново това „нали“ придружено съ симпатична до нѣжностъ усмивка.

Човѣкъ, не толкова наивенъ като мене, би се почув-
диль на тая смѣсъ отъ свобода и ригулярностъ на
животътъ ѝ. София (дали е било това истинското ѝ
име?) бѣ дошла отъ двѣ години въ Парижъ. Тя слѣд-
ване по медицината... Защо е напуснала отечеството
си? Имаше ли родители или пъкъ какво имущество? Азъ
нищо не знаехъ за нея освѣтъ това, що бѣ предъ
очитъ ми. Намѣрението ѝ, както тя сама ми го каза
по-сетнѣ, бѣ да се завърне въ отечеството, да упра-
жнява специалността си въ селото си, и да пропа-
гандира между селянитъ западнитъ идеи. Живота ѝ бѣ
чистъ, какъвто може да бѣде чистъ само на момиче,
надгледвано отъ добродѣтелна майка. За мене, фата-
листъ философъ, увѣренъ въ тождеството на ума и
сърдцето, на доктринитъ и чувственността, тая про-
тивоположностъ между тая почти не земна чистота
и между свободнитъ теории, ми служиха за безконечна
тема на размисленне. Огъ стаята, въ която тя живѣе-
ше и гдѣто азъ вѣздохъ още слѣдъ първия день на
запознаването ни, се минаване презъ едно салонче въ
третия катъ на единъ хотелъ въ улицата Сорбонна,
Младежта, която живѣеше въ тая къща, не му ми-
слѣше много и водѣше „блѣстящъ животъ на любовъ-
та, младостта и меланхолията“, както се изрази Е.
Ренанъ, съ една симпатична снисходителностъ по по-
водъ на разврата на гръцкия Олимпъ. Доста е да се ка-
же, че по стълбата не се минаване отъ смѣщества съ
пожълтѣли косми, съ хлътнали очи, съ зацапани поли,
съ души втѣпени въ най-лошитъ парижски пороци...
София възлизане и слизане по тая стълба, подобно на
пѣкой арахангелъ въ старитъ картини, вървящъ верѣдъ
болии отъ проказа, безъ ни най-малко пятно да за-
лѣшне о чистото ѝ тѣло. Книгитъ, писмата, лекциитъ,
завземаха всичкото ѝ време, а ореола на вѣрата — за-
щото и тоя ѝ тихъ, страстенъ фатализъмъ бѣ единъ
видъ вѣра, — като божественно сияние заобикалѣше
тая безкрѣвна главица, и даже верѣдъ тия повече отъ
двуемисленни нрави, тя съумѣ да внуши пѣщо като
уважение, и да не допусне никаква фамилиярностъ.

Бѣхъ ли азъ влюбенъ въ нея? Бихъ излъгалъ, ако

кажахъ да. Бихъ също излъгълъ, ако кажахъ, че тя ми бѣ безразлична. Прелѣстѣта на любопитството, което тя всѣляваше въ менъ, бѣ се обърнало на страсть, която ме направи нѣколко време съвършено нещастенъ, както това става съ всички неопредѣлени чувства, които иматъ за предметъ жена. Азъ извинявахъ съ изучаване на човѣческата душа, — и до нейдѣ това бѣ истина, но уви, само до нейдѣ — прекарвашѣ часове съ София, занемарването на единъ започнатъ романъ, плановѣтъ ми на нощни занятия — по онова време азъ ставахъ въ три часа по сръдъ нощъ, подобно на учителя си, за да списвамъ съ въодушевление листове бѣла хартия. — Драго ми бѣ да ѣ доставямъ билети за театъръ, расходка извънъ града, нѣкоя нова книга, видѣтъ на природата, и никога ни една отъ тия ми услуги, които тя посрѣщаше съ открития си свѣтълъ погледъ на арахангелъ безъ полъ, не бѣ въ състояние да размърда тоя хладенъ етеръ, верѣдъ който тя се движеше, като въ нѣкоя съвсѣмъ отдѣлна отъ насъ сфера. Чудна дѣвойка, която приказване за любовта, за материнството, за смъртъта съ изражения на наученъ материализмъ, и до ржката на която нито единъ мъжеки устни не сж се докосвали.

...И сто, мишовайки нея пролѣтна сутринъ презъ латинския кварталъ, кога всички студенти бѣха вече на крака съ засмѣнитѣ си любовници, обхвана ме една меланхолия и спомнѣхъ си азъ другарката на толкова вечери, прекарвани въ малката стаичка, отъ която тя се изгуби единъ день, за да не се върне вече никогъ въ нея. Единъ день тя напусна хотела. Тя не остави адреса си. И отъ тогава нито едно извѣстие за комплотъ или нѣкакво политическо наказание въ Россія, азъ не могж да прочета безъ да не се свие сърдцето ми.

дума тя, като сѣдна, и остави и за него мѣсто до нея.

— Азъ не могъ да пѣя, отговори смутено момчето.

— Поне гледай въ книгата.

Презъ високитѣ, тѣсни прозорци падаха вътрѣ полегати свѣтливи рѣски въ които кръжиха безбройни атоми прахъ. Звуковетѣ на оргънътъ се усиляха, и по тържествено ставаше пѣнието. Буля Малхенъ, която виждане двѣтѣ дѣца сѣднали едно до друго, съ свѣтнали, както ѝ се стори, лица, съ радостни сълзи въсхваляване Господа, който смегчава сърцата на грѣшниците и вселява въ тѣхъ любовъ.

Смѣхото тя казваше и на Силвия, когато тѣ на излизане отъ черквата се събраха всички въ църковния дворъ.

Силвия силно се исчерви.

— По добръ сама да съмъ си чела книгата, каза тя, и гордо си издигна главницата съ вълниститѣ къдри.

ГЛАВА ОСМА.

Слѣдъ двѣ минути, горекия заедно съ двѣтѣ момчета влизаше въ сѣнчестия дворъ на попа. Буля Малхенъ и Силвия бѣха отишли въ замъка. Сѣнчестата прохлада подъ широкитѣ кестеневи дървета, дълбоката тишина, прекъсвана отъ далечнитѣ удари на камбаната, старовременната направа на попската къща съ заострени прозорци, — всичко това не можеше да не произведе дълбоко впечатление на дѣцата, и даже на почернялото лице на горекия се показаха двѣ дълбокомислени бразди. Той погледна часовника, като че съ двоумѣние; — дали не ще бѣде по-добръ да почака още двѣ минути? обаче показа видъ, че не иде никакъ да се отложи, въ всекакъвъ случай, това неприятно посѣщение, и дръпна звънеца съ такава сила, която съвсѣмъ не бѣ необходима въ тоя случай.

Слугинята, която имъ отвори, покани ги въ една стая въ долния катъ, гдѣто слѣдъ малко влѣзе и попадията. Тая дребна, блѣдна, женица, съ голѣма лю-

безностъ поздравя горския и се обърна къмъ момчетата, при което зачервенитѣ ѣ очи се налѣха съ сълзи. „Такива щѣха да сѣ и монти близначенца“, продума тя, „ако не бѣха умрѣли“.

Въспоминанието за никога не възнаградената загуба отъ преди петнадесетъ години, загуба на двѣтѣ дѣца, едното отъ които се родило мъртво, а другото не е могло да преживѣе и единъ день, отне на малката жена и послѣдне присѣствие на духа. Тя отри очитѣ си отъ изобилно-текущитѣ сълзи, усмихна се, помолѣ горския и момчетата да я извинятъ, че не ги е посрѣцнала по-добрѣ; сетиѣ ги покани да сѣднатъ на канапето, при което свали една красива порцеланова ваза съ цвѣтя, която стоеше на масата. Вазата се счупи, водата потече по покривката, оттамъ на хубаво истрититѣ съ пѣськъ дѣски. Господжа Урбанъ извика: „Боже мой“, отново се усмихна, и помолѣ гоститѣ да не обърщатъ внимание на тая нищожна случка. Обаче съ всѣка минута, безпокойствието ѣ явно растѣше и достигна до най-високата степенъ, когато се зачуха отъ съсѣдната стая тежки стѣпки на крака обути въ нови чизми. Бърже се дигна тя отъ софата, на която току що бѣ сѣднала и уплашено продума: Господи, това е мъжъ ми! и отново се усмихна.

Докторъ Урбанъ, който бѣ съблѣкълъ церковното си одѣяние, влѣзе облѣченъ въ черно хубаво сетре, въ което едрата му, силна фигура изглеждаше още по-снажна. Сивитѣ му очи хвърлиха бързъ студенъ и строгъ погледъ на жена си, въ която той незабавно узна виновницата на нещастieto съ вазата, сетиѣ като се помъчи да придаде по-приятно изражение на погледа си, обърна се къмъ горския и момчетата.

— Скъпъ гостенинъ пристѣпи моя скромнъ прагъ, — мога да кажа и азъ съ думитѣ на поетътъ. — Добрѣ сте дошли, драгий ми г-нъ Гутмане! Добрѣ дошелъ Валтере и ти Лео! Както чувамъ, ти много си напредналъ въ грѣцкѣй языкъ.

Докторъ Урбанъ се здрависа съ всички наредъ, сетиѣ се обърна къмъ жена си, и като сочеше съ пог-

ледъ строшената ваза, продума съ гласъ, даже шеговитостъта на който лошо удрѣше на ухото.

— Ти би могла да почерпишъ любезнитѣ гости съ нѣщо по-добро отъ студена и, както ми се чини, не до тамъ прѣсна водица.

Малката жена съ треперящъ гласъ отговори, че не е имала време да наготви.

Попа се понамръщи и продума съ усмивка: Та кога ли имашъ време, драга моя!

Горекня побърза да го увѣри, че той и дѣцата сж закусили преди да излѣзатъ отъ къщи, и че при това въ единъ часътъ ги чака обѣдъ въ замъка.

— Да, наистина, милостивия баронъ желае доброто ви и на всички ваши, отговори попа и тъй като гоститѣ не искали и да чуятъ за тѣлесна храна, то ги каани да заповѣдатъ въ неговата стая, гдѣто двѣтъ момчета ще да намѣрятъ въ изобилне поне душевна храна.

Съ тия думи докторъ Урбанъ отвори вратата на стаята, отъ която бѣше излѣзаль при тѣхъ. Стаята бѣ много красива, но стѣнитѣ на която се простираха рахтове съ книги. Насрѣдъ стаята, на едно просто килимче, стоеше маса, покрита съ зелено сукно, до нея три фотели и още единъ покритъ съ черна кожа. Зелени пердета смечаваха свѣтлината, която падаше отъ високитѣ прозорци:

— Ахъ, колко хубаво трѣбва да се работи тукъ! извика Лео съ въсхищение.

— Белкимъ тъй, младий ми приятелю? каза докторъ Урбанъ, като сложи, въ знакъ на расположение, ръката си върху рамото на момчето. — Драго ми е. Ако искате можемъ и сега да опитаме. Ето ви мастило, перо, книга; ето ви словарь, а ето и историята на тридесетгодишната война отъ Шиллера. Наемате ли се да преведете отъ нея половинъ страница на латински?

— Да, отговори Лео.

— Ами вий?

— Ще се опитамъ, продума исчервенъ Валтеръ, като хвърли смутенъ погледъ на Лео.

— Браво, bravo, продума докторъ Урбанъ, — а пъкъ

ний, любезний Гутмане, да минемъ въ друга стая, за да си поговоримъ малко.

И попа хвана ржката на горекия и го заведе въ съседната стая, по-малка отъ библиотеката, но много красиво, даже раскошно, утъкмена.

— Да поговоримъ сега малко по-откровенничко, любезний Гутмане. Благороднитѣ и разумни хора лесно се разумѣватъ, но като първо необходимо нѣщо, за което искамъ да ви говоря, е пълната искренность. И така, бѣдете тѣй добри да ми отговорите най-напредъ на въпросътъ: кои сѣ причинитѣ, които каратъ нашия баронъ да поемне отгорѣ си такава отговорность, простете че се изразявамъ така откровенно, — даже мъка, каквато е грижата за двѣ съвършено чужди за него момчета.

Горекия очудено го изгледа.

— Съвѣмъ не ви разумѣвамъ, продума той.

— Разбира се, разбира се, измѣнка докторъ Урбанъ. Така зададенъ въпросъ може да изгледва, наистина, до нейдѣ си чуденъ. Азъ зная, че баронътъ отдавна ви прави благодарѣния! Въ сжщность искамъ да кажа: не си ли предполагате вий по-други мотиви, които да подбуждатъ барона, освѣнъ извѣстното благоволение къмъ васъ и вапитѣ? Вий можете да бѣдете съ менъ съвършено откровенни, любезний г-нъ Гутмане.

— Та азъ нѣмамъ никаква причина да бѣда не откровенъ съ васъ, отвърна горекия съ неволна усмивка предъ тия таинствени запитвания.

Докторъ Урбанъ се усмихна и продума: — Впрочемъ, защо ли ни трѣбватъ побужденията, когато дѣйствията сѣ тѣй благородни, — искамъ да кажа — тѣй видни. Ако питате мене, азъ отъ все сърдце благодаря на барона за помощта му да открия една селска академия, което съставлява отколѣпина моя мечта. Но моля, съ какво по-друго може да попълне чловѣкъ свободното време на продължителното и — право да кажа — недоброволното си стоение въ едно село? Съ проповѣди? Но, Господи, та тѣ най-сетнѣ като че ли сами никнатъ. Или ще кажете — съ спасение на душиѣ. Да! спасение на душиѣ... Но виждате ли, г-нъ Гутма-

не, челоуѣкъ най-сетнѣ дохожда до заключение, че и тукъ най-добрѣ е, ако работата оставимъ да върви по волята Божия. Дѣца, които да попълнятъ свободното ми време — нѣмамъ, също и жена ми малко нужда има отъ мене. Кажете тогава, не съмъ ли предназначенъ да основа една селска академия? Именно това ме и накара да се съглася незабавно на бароновото предложение. Наистина, палавия Хенри отпърво множко ще ни главоболи, но въ обществото на двама добри другари, вървамъ, скоро ще се укроти. Вашия Валтеръ, г-нъ Гутмане, много ми се харесва, наистина добро момче, съ открито чело, каквито най-обичамъ. Но Лео, — нали го викатъ Лео? Чудно ми е, какъ до сега да не съмъ чулъ нищо за него. Както казва баронътъ, той билъ вече почти ученъ челоуѣкъ, което длѣжалъ исклучително на прилижанието си, до нейдѣ подпомаганъ отъ баща си, който, както чувамъ, не билъ до тамъ ученъ. Чудно е наистина, много чудно. Подиръ всичко, що съмъ чулъ за брата ви, той трѣбва да е билъ съвсѣмъ необикновенъ челоуѣкъ. Приличаше ли той на васъ? Що се отнася до самото момче, то у него не се забѣлѣзва нито една семейна Гутмановска черта. Като гледа челоуѣкъ чернитѣ му очи, то би си помислилъ, че принадлежи къмъ нѣкоя благородна фамилия.

При тия думи, докторъ Урбанъ хвърли бързъ погледъ на горския, но много се зачуди, като не забѣлѣза на мургавото му лице никакъвъ знакъ на досада или смущение. Тукъ разговорътъ се прекъсна и вече не се поднови, макаръ попа и да се опита да заговори върху други работи. Като поговориха на късо за нѣкои подробности относително преселванието на момчетата въ пастирския домъ, тѣ и двамата най-сетнѣ се дигнаха отъ мѣстата си. Пѣтъмъ, докторъ Урбанъ попрегледа работата на двѣтѣ момчета, при което на Лео каза, „отлично“, а на Валтера, който бѣ преписалъ отъ другаря си, „много добрѣ“ и като се спрѣ на прага на библиотеката, прости се съ гоститѣ си.

На излизание тѣ срѣцнаха попадията. Очитѣ ѝ бѣха зачервени и съвсѣмъ заплакани. Явно бѣ, че тя

искаше да имъ каже нѣколко любезни думи, но дълбоката скръбъ или страхътъ не я оставиха да направи това. Тя само се усмихна и се изгуби.

Като заминаха портата, момчетата си отдъхнаха. Свободно можаха тѣ сега да съобщятъ единъ другиму бѣлѣжките си върху всичко видѣно въ къщата на пона. Валтеръ събщи, че той нему се видѣлъ толкова лонѣ човѣкъ, какъвто си го е представлявалъ. Споредъ Лео, библиотеката навѣрно е съдържала около двѣ хиляди тома, и той съ пламенъ погледъ почна да увѣрява чича си, че всички ще ги прочете. Горский ги оставише да си бърборятъ. На самия него, докторъ Урбанъ произведе такова неприятно впечатление, каквото никога не е произвеждалъ по-преди и горката попадня му се виждаше сега, когато я видѣ за пръвъ пѣтъ по домашному, за една отъ най-нещастните жени на свѣта. Сжщо не му се хареса и тона, който държеше спрѣмо него докторъ Урбанъ. Отъ гдѣ пакждѣ единъ ученъ човѣкъ да се преправя на откровенъ, близкъ приятель?

Честния човѣчець дълбоко въздишаше до като момчетата весело си приказваха. Той почти се каеше, за гдѣто тѣй скоро се е съгласилъ на бароновото предложение. Не можеше да се хареса храненику на гората, мрачната и мълчалива къща на пона.

ГЛАВА ДЕВЕТА

Когато стигнаха до замъка, буля Малхенъ и Силвия свариха семейството въ полурадостно, полутъжовно настроение. Нѣщо преди половинъ часъ бѣ си дошелъ Хенри, съвършено ненадѣненъ и на-дали желанъ гостенинъ. Палавото черно-кѣдрѣ момче, съ веселъ смѣхъ справѣше, какъ той, като изсѣдѣлъ опредѣленното време въ карцера, се съгласилъ да пѣтува съ семейството на чича си, Зоненшейнъ; но притури, че чичо му съ безконечните си столични остроты, братовчедътъ Алфредъ съ величественните си движения, и бѣбрицата Емма толкова му дотѣгнали, щото още слѣдъ

първитъ станции той не можалъ вече да истрае.

— За щастие, високо расправѣше Хенри, че имахъ още доста пари въ джеба си и работата можеше да се поправи. Като стигнахме, — какъ бѣше онова мѣсто, гдѣто се съединяватъ много линии? — е, все едно, — като стигнахме въ Дингедтъ, азъ слизамъ отъ вагона, вземамъ обратенъ билетъ, сѣдамъ въ първий класъ, и тъй като поѣзда, въ който се премѣстихъ тръгваше по-рано отъ оня, въ който бѣха Зоненщейни, то азъ минахъ покрай тѣхъ, извадихъ глава си отъ прозореца и имъ извикахъ: ура! Да видишъ очудени лица! Само да бѣше ги видѣлъ, тате! Емма испиця, Алфредъ не знаеше гдѣ да тури пенснето си, а пъкъ чичо... Ще кажете, че не бива така да се говори за роднини? Ехъ лелию, той ни се пада свако, — но слава Богу не е отъ нашия родъ. Баронъ Тухеймъ и нѣкой си банкеринъ Зоненщейнъ — роднини. Само то липсваше! Е, стига, стига лелию, прости ме. На другия Дингедъ, гдѣто се спира желѣзницата, отъ която за другъ пътъ да ме пази Господъ, сѣдамъ въ пощенскитъ кола и като нѣкой князь изминавамъ шестъ мили. И ето ме тукъ, лелию. Нали не можешъ ме върна! Щешъ не щешъ ще ме простишъ.

И веселото момче прегърна баща си, сетнѣ леля си, най-сетнѣ и Амелината гувернантка, миссъ Етелъ Джонсъ, която въ това време идѣше да извѣсти, за идванието на семейството на горския.

Половинъ часъ слѣдъ обѣдъ, баронътъ се дигна отъ мѣстото и придруженъ отъ горския, отиде да прегледа конюшнитъ, въ които трѣбваше да се смѣстятъ стотина кралевски коне. Младежъта, подъ ръководството на миссъ Джонсъ, почна да играе на топъ по зелената морава, до замъка. Фрейлинъ Шарлота и буля Малхенъ се премѣстиха въ верандата, и сегисъ тогисъ напущаха работата ти, за да погледатъ на играющитъ дѣца.

Тоя день Шарлотта бѣ по-сериозна, отъ колкото обикновенно. Предстоящото идване на високитъ гости увеличаваше сериозността, още повече че тя не можеше никакъ да се споразумѣе съ брата си, относи-

телно начина на посръщаннето имъ. Не ще и дума, че тя нищо не спомена за това на буля Малхенъ, но можеше свободно да си поговори съ нея върху втория въпросъ, който не по-малко гризеше сърдцето ѝ.

— Чудя се, каза тя, какъ спокойно погледна братъ ми на тая нова Хенрихова лудостъ. Нали знаете, Малхенъ, колко той не харесва Хенриховото желание да стане воененъ. Могъ да кажа, че именно затова той го е отдалечилъ отъ града съ казармитъ и парадитъ му, а пъкъ сега той като нарочно иде именно за да свари военната игра, която окончателно ще му вземе ума. Пъкъ азъ толкова се наслаждавахъ отъ надбъждата, съ време и тритъ момчета да живѣятъ и да учатъ наедно, предъ нашитъ очи! Това е една отъ най-сполучливитъ мисли на брата ми, но сега...

Фрейлинъ Шарлота подиръ главата о бѣлата си тънка рѣка, и тъжовно гледане играющитъ дѣца. Буля Малхенъ търсѣше съ що да я утѣши, но доводитъ ѝ види се не бѣха достатъчно силни, за да отвлѣкатъ Шарлотта отъ мрачнитъ ѝ мисли.

— Когато ги гледамъ тия дѣца, колко живо ми се представява моето дѣтинство, продума тя и пѣжния ѝ гласъ потрѣпера: моята и вашата младина, буля Малхенъ — нали бѣхме и ний млади едно време, както и сега наедно почнахме да остаряваме.

Колко често сме играли на това сѣщо мѣсто на обрѣчъ! и мама много харесваше тая игра, защото тя развивала преимущественно грацията. Тя го казваше това по френски и, ако помните, Малхенъ, щомъ заговорваше за грацията, тя никога не можеше да я обясни по нѣмски! Но братъ ви Фрицъ бѣше най-бързия и най-лекия измежду членоветъ на цѣлото ни общество. Когато тичаше, краката му едвамъ се допиреха о земята, а въ прескачаннето ограда и трапица той съперничаше даже съ сърнитъ. Безъ да се гледа на хубавитъ сини очи на брата ви, той не можеше да се нарѣче хубавецъ, но отъ тогава азъ често си мисля, че такива дѣца сега не се раждатъ.

Щомъ Шарлотта заприказа за златното време на дѣтинството имъ, очитъ на буля Малхенъ радостно

свѣднаха, а още повече когато чу хвалбитъ за брата си. Че Фрицъ никога не е билъ хубавецъ, тя не обърна на това особено внимание, защото относително това вкусовѣтъ на хората винаги сж били различни.

— Младото поколение е по-красиво. Валтеръ е много по-красивъ отъ баща си, а пъкъ въ държанието, въ движенията и въ цѣлата фигура на Силвия има нѣщо съвършено особено. Често ми се струва, че тя не е обикновена смъртна, но нѣщо като Ундина, като нѣкоя фея, която се е поселила помежду ви. Стига, стига Малхенъ, не дѣйте се озърта така страхливо, — не може да стане тя нито на рѣка, нито на дърво, като Ундина, но наистина тя е чудно дѣте. Поглежете само, какъ тя закача Хенри, и какъ си клати главницата съ коприненитъ си къдри! Колко хубава, къдрава коса има това момиче. Сега тя е вече съвършенна хубавица безъ да се гледа на страстѣта ѝ да се приемива, отъ което, както ми се чини, най-много си тегли Лео. Струва ми се че тѣ не си живѣятъ добръ, по нѣ това искава, навѣсеното, като буреносенъ облакъ лице на Лео. Добро ли е момче тоя Лео? Азъ не мога да съдя по лицето му, но въ него се забѣлѣзва нѣщо съвсемъ необикновено, което неволно поражда уважение. Мъчно е да повѣрва човѣкъ, че живота на туй момче ще върви както на всички други; и страхъ ме е, надали ще да е честитъ. Но, да оставимъ тия мрачни мисли, които съвсѣмъ не гармониратъ съ тоя упително-прекрасенъ вечеръ. — Ахъ, какъ прелесно, какъ гармонично, звучи това!

Дѣцата, които се бѣха наигрвали, и събрали въ салона вередъ градината, съ отворена врата срещу балкона, бѣха се събрали въ единъ кварталъ, около миссъ Джонъ, която притежаваше солидни музикални познания. Миссъ Джонъ ги пригласѣше съ пияно и енергически подхващаше съ малко поустарелия си гласъ пѣнието, на мѣста, гдѣто хорътъ не до тамъ добръ се съгласуване съ такта. Младитъ пѣвци захванаха доста добръ, и съ всѣка нова пѣсенъ придобиваха все повече и повече увѣренность.

Необикновено утѣшително дѣйствуваха на Шарлота тия прѣсни, още неразвалени гласове, особено въ на-

роднитѣ пѣсни, гдѣто проститѣ думи съединени сѣ безискусственното пѣние, леко се лѣяха изъ дѣтинскитѣ уста, подобно мекитѣ лъчи на възходящото слънце. Сжщо не по-малко сполука, младитѣ артисти имаха и въ пѣнието на новитѣ романи, нѣжния напѣвъ на които представляваше необикновенъ контрастъ съ стремителността на високитѣ имъ гласове. Особенно дуеътъ, пѣѣиъ отъ двѣтъ момчета, имаше възшебно дѣйствиe; въ него звучение тиха тъга за изгубената любовь, за изгубено щастие.

Шарлотта отри очитѣ си.

— Та, що е туй, най сетнѣ, продума тя, като се дигна отъ мѣстото си. Всичко сѣкашъ се условило да ме вкара въ меланхолия. Да ида да се порасходя малко изъ градината. Белкимъ това ще пропѣди тъгата ми. Зная любезна буле Малхенъ, че не сте отъ любителнитѣ на расходката и за това не ви каня да ме придружитѣ.

Вече се стъмняваше, когато Шарлотта влизаше въ една отъ сѣнчеститѣ пѣтечки отъ сръщната страна на полянката. Въздуха бѣ влаженъ, но не студенъ, насѣкъдѣ миришеше на есень. Острата миризма отъ изгнилата попадала зеленина, внезапно падание на озрѣлия плодъ, тържественния блѣсъкъ на умирающитѣ слънчеви лъчи всичко говорѣше за раздѣла, всичко казваше сѣгомомъ, и още повече пълнѣше съ тъга сърдцето на Шарлотта. Трогателния напѣвъ на испѣтата отъ момчетата пѣсень непрекъснато звѣнтѣше въ ушитѣ ѝ и тя съ въздишка повтори думитѣ на пѣсеньта:

„Кждѣ тѣй скоро исчезнаха игритѣ ни“.

— Ахъ, тѣй скоро, тѣй скоро! Струва ми се, че още вчера съмъ пѣла тая звѣнлива пѣсень, че още вчера съмъ играла на поляната! И често ми се чини, че съмъ предишната Шарлотта. Но и Малхенъ тогава бѣ млада и хубава, а сега колко е почернѣла и прогрознѣла! А смѣя ли да се надѣя, че времето по-милостиво се е отнесло къмъ мене? Та и да не е това, все пакъ увѣхна милата младина както тоя триндафилъ; отхвъркнахте вий златни дни, както не осѣтно

съ отхвъркнали тие листие отъ клончетата си... Ахъ, тый скоро, тый скоро!

Между дърветата, нечурулика птичка. Шарлотта не можеше да види птичето, но като издигна очитѣ си горѣ въ небесния ефиръ бавно плуване едно бѣло облаче, зачервено отъ лжчитѣ на заходящото слънце. До гдѣто го гледаше розовата боя се изгуби. Шарлотта въздъхна и тръгна на вѣтрѣ и отъ ново ѝ дойде на умъ пѣсната:

„На сънъ ли бѣхте, вий розови мечти“!

— На сънъ ли? прѣди малко, Шарлотта, така спокойно бѣ казала, че Фрищъ Гутманъ билъ грозенъ, но не такъвъ ѝ се виждаше той оная нощъ, когато блѣденъ и окървавенъ влѣзе въ стаята гдѣто лѣжеше ранения ѝ братъ, и отъ която излѣзе нараменъ съ тѣжкия товаръ; не такъвъ ѝ се виждаше той на другия день, когато при страшнитѣ викове на французитѣ прѣснати изъ гората, гордо и спокойно стоеше предъ пещерата съ вѣрната си пушка, безъ да се плаши отъ смъртта, съ рѣшение по възможность по скъпо да продаде живота си. Да, оная любовъ бѣ минутенъ, но все пакъ прекрасенъ сънъ, такъвъ упонителенъ сънъ щото въспоминанието за него е живо и слѣдъ тридесетъ години!

Шарлотта се усмихна, слѣдъ което лицето ѝ стана необикновено серпозно. Наистина, неволно ще се усмихне чловѣкъ предъ мисльта за възможностьта баронска дъщеря да стане жена на господина горекій. Но когато се изминатъ тридесетъ години, когато видишъ какъ е нищожно гордостъта и тищеславието, съ родътъ си, когато осѣтишъ, съ какво студено равнодушие обществото, зарадъ което си жертвувалъ щастието, гледа на нашитѣ радости и скѣби, когато изгубишъ хубостьта, младостьта и здравieto си и се убѣдишъ, че и ти би могла съ време да любишъ и живѣешъ; когато на старици виждашъ, какъ живота и любовта като прозрачни, студени сѣнки плачатъ, предъ прага на вѣчността, — о, тогава по-друго яче ще погледнешъ на пѣщата, и даже любовта на баронската дъщеря къмъ снѣтъ на единъ горекіи, ще отрѣси пра-

хътъ си и ще тя попита, защо не ѝ сж позволили да поживѣе, защо сж я обърнали на празно съновидѣние?...

И нима вѣчно челоѡѣеството ще да страда подѣ това нго, което само е измислило за себе си? Нима вѣчно ще да присѣхватъ най-бистритѣ источници на челоѡѣеското щастие, ще да гинатъ най-благороднитѣ сжрца? Нима и тия дѣца, които тѣй весело сега си играятъ, ги очаква сжщата сждба? Възможно ли е тия двѣ момчета да сж испѣли присждата си когато достигнали горчивия страдалнически вѣзраст, ще си спомнятъ тая минута? Възможно ли е?!—

Въ това време Шарлотта закривѣваше задъ една скала, която като че ли съвсѣмъ прѣсичаше пѣтятъ когато тя само скриване отъ погледа, една доста живописна картина. Върху пѣйка подѣ сѣнката на една печална вѣрба, сѣдѣше една челоѡѣеска фигура, съ наведена, подпрѣна съ рѣка, глава. Тая фигура бѣ толко-ва погълната отъ дълбока мисль, щото не чуваше шума на стѣпките които постепенно я приближаваха. Това бѣ Лео.

На Шарлотта се счу сдържано ридание. Съ състрадание доближи се тя до него и полегка сложи рѣката си на рамото му. Тя не се излъга.

Блѣдното лице, което я изгледа уплашено, бѣ покрито съ сълзи.

—Защо не сте наедно съ другитѣ, въ салонътъ, попита Шарлотта, смутена отъ сълзитѣ му.

—Азъ не могъ да пѣя! Отговори момчето.

Въ тия думи и въ гласа съ който тѣ бѣха изказани звучеше отчаяние, което дълбоко трогна Шарлотта.

Но преди да намѣри думи съ които да искаже участието си, което осѣщаше въ сърдцето си, Лео вече бѣ отрилъ сълзитѣ си и очитѣ му изказваха повече смущение, че се е оставилъ да го видятъ таковъ, отколкото желание да сподѣли тѣгата си другиму. Проницателната Шарлотта твърдѣ хубаво забѣлѣза всичко това и не се опита да предизвика момчето въ подобна минута къмъ откровенностъ. По пѣтя къмъ замъка Шарлотта, като напълно тактична жена, му

говорѣше за свършено други предмѣти: питаше за занятитета му, за попа, за впечатлението, което е напарвилъ на него тоя ученъ проповѣдникъ.

Лео отговарѣше кратко и разбѣнно.

ГЛАВА ДЕСЕТА.

Слѣдъ осемъ деня, когато жетвата бѣ се довършила и се започна гроздоберъ, околността на Тухеймъ не надѣйно прие необикновено воененъ изглѣдъ. Петнадесетъ хилядна войска отъ укрепленията и отъ околното управление на главния градъ, бѣ непадната отъ отдѣленъ неприятелски корпусъ, числото на който достигаше до двадесетъ и даже до двадесетъ и петъ души. Неприятелътъ, повидимому, имаше намѣрение да започне правилна обсада, когато пѣкъ бранителитѣ на града се мъчиха по възможность да отеранятъ тая опасность. Нито день не минаваше, па даже и нощъ безъ да стане сблъскване, при което верѣдъ мирнитѣ гори и поля се раздаваше страшенъ топовенъ гърмежъ и непрекъснатата перестрелка. Но все пакъ тия неуморими и безъ сжмѣние геройски усилия оставаха безъ никакво съществено послѣствие. Упорития неприятелъ се укрѣпняваше въ всички околни села и даже въ по-сгодни мѣста забиваше палаткитѣ си, които съ живописниятъ си изгледъ превличаха множество градски и селски жители, отъ близкитѣ а сжщо и отъ по-далечнитѣ мѣста. Какво ли не виждаше тукъ чловѣческото око! И цѣли колони на марширующитѣ верѣдъ облаци прахъ сълдати, и пѣргави стрѣлци по форпоститѣ подъ сѣнчеститѣ дървета, и конници да чистятъ конетѣ си, и цѣли рѣдове перамиди отъ пушки, които понѣкога се сриваха като книжни кжцици; тукъ ще видите маркитански талиги, заобиколени отъ пияници и любопитни, а още по-нататкъ, задъ фронтътъ лазаретни слуги да носятъ разболѣлитѣ се и останалитѣ назадъ сълдати. Между тая тѣлна сновѣтъ денници, да испѣвжѣтъ баира на измѣченитѣ си коне, съ ново извѣстия, че нищо ново нѣма, но само изгледа на които внушава на зрителитѣ мисълта за

необекновзнната важностъ на съвършающитѣ се събития.

Не по-малко движение господаруване и въ тухеймския замъкъ. Посрѣщанieto на манарха, пристигналъ на четиринадесетия день, сжщо и на кропиринца съ свитата му, съ значителна число на стари и млади придворници, настаняването имъ споредъ тѣхна угдавенчко това съставляване доста мъчна задача, която бѣ разрѣшена отъ Шарлотта напълно удовлетворително.

Съ помощта на буля Малхенъ, опитна въ тия работи Шарлотта тѣй добръ се бѣ распорѣдила, щото не се забѣлѣзване никакви бъркання и всичко вървѣше на рѣдъ—поне вечерята, слѣдъ посрѣщанieto и първата нощъ се минахъ благополучно, и имаше надѣжда, че слѣдъ прекарването на първитѣ и най важнитѣ мъчнотии, останалитѣ два дена ще да се изминатъ сжщо безъ никакви неприятни случаи.

Сутринята на първия день, на балкона се расхождаха двамата братя Тухеймъ—баронатъ и генералина. Въ въздуха се осѣщане влага, макаръ че слънцето и да свѣтѣше доста ясно, и сѣнкитѣ отъ тѣнкитѣ колони на балканътъ, лѣгаха доста ясно долу по земята. Баронътъ, като че ли не осѣщане влагата. Той бѣ даже безъ шинела и само горнето копче на фракътъ му, отгоръ бѣлата жилетка бѣ закопчено; напротивъ генералътъ бѣ здраво овилъ дългото си сухо тѣло въ широкъ плащъ и блѣдното му лице изгледваше страшно помръзнало, макаръ че той явно се мъчеше да скрие отъ добрия си братъ, колко малко приятенъ бѣ влажния сутрешенъ въздухъ за генералското му здравие.

Драго ми е, казваше генералътъ, — че можъ да поговоря съ тебе преди да те извика кралътъ. Желателно ми е да ти дамъ нѣкои-други съвѣти, които може да не ти бждатъ безполѣзни въ разговорътъ съ неговото величество.

— Много ти съмъ благодаренъ, отговори баронътъ съ усмивка, — ти самъ знаешъ, Жозефе, че азъ винаги говоря по-добръ не приготвенъ и изобищо сполучливо дѣйствувамъ само когато съмъ откровенъ.

— Това го знаая, каза генералътъ — но, виждашъ ли, туй което искахъ да ти кажа е толкова важно, щото тоя пакъ ще ми позволишъ да се смѣся на недипломатическата ти безгрижностъ.

— Ти възбуждашъ у мене любопитство, избърбори баронътъ който почна да става нетърпеливъ.

Генералътъ хвърли бързъ непитвателенъ погледъ наоколо си за да се увѣри че никой нѣма да ги чуе, слѣдъ канто почна още по-тихо, отъ колкото се говорѣше обикновено.

— Кралътъ е старъ, Карле; не че е по-старъ отъ насъ двамата, но нѣма нашата здравина, — съ една рѣчь той вече не е оня какъвто си бѣше преди малко време, и азъ имамъ твърдо убѣждение, при това потвърдено и съ доказателства, че малко му остава да живѣе.

— Нанстина! отвърна баронътъ: вчера едвамъ можяхъ да го видя но все пакъ...

— Остави на мене да го знамъ по добръ, прекъсна го генералътъ. Малко остана да живѣе кралътъ, и единъ прекрасенъ день ще ни смае викътъ: „*Le roi est mort vive le roi!*“

Баронътъ хвана копчето на фракътъ си. Разговора ставаше твърдѣ неприятенъ за него, но той мълчеше, защото знаеше, че генералътъ имаше обичай да прикрива съ тайнствени забикалки и театрални фрази, нѣкоя съвършенна глупостъ. Генералътъ подвзе.

— Извѣстно ти е положението ми при дворътъ, или още, по-право, ти знаешъ, че колко то стои на слаби подпорки. Кралътъ е добъръ къмъ мене, обаче той щеше да бжде още по-добъръ ако азъ бѣхъ по-глупавъ или той по-уменъ. Той ме уважава, както се уважава единъ неглупавъ чловѣкъ, но уважението не е любовъ и често може да се обърне на една отъ слабитѣ подпорки за които споменахъ; сега за отношенията ми съ кронпринцътъ. Тѣ сж съвсѣмъ по-други, макаръ че основитѣ имъ сж сжщитѣ. Кронпринцътъ сжщо не ме обича, но при всичкитѣ си способности, той е непостояненъ, безгриженъ, вѣтърничевъ и при това толкова честолюбивъ, щото на-дали, кога поустарѣе ще да остави при

себе си човекъ който го е виждалъ толкова често дребнавъ. Както и да е и спрѣмо него азъ не предвиждамъ за себе си нищо сигурно и ме е страхъ да не опитамъ връхъ себе си думитъ; „и въцари се новъ царъ, който нищо не знаеше за Иосифа“.

Баронътъ, който въ продължение на разговора, два пѣтя насмалко цѣеше да се засмѣе, при тия думи не можѣ да се стърпи и силно се изсмѣ. Думитъ отъ библията толкова уйдисеваха! Генералътъ се викаше ежщо така, както министерътъ при дворътъ на древния египетски фараонъ.

— Тѣй, тѣй, продума генерала, защо да не погледнемъ на работата и отъ къмъ смѣнната ѣ страна; сериозната и тѣй тежи надъ насъ... Виждашъ ли, Карле, съ изгубване влиянието ми при двора, азъ нищо не печеля. Азъ не съмъ тѣй независимъ както си ти, макаръ че туй което ми остава ще може да състави прилична зестра за моята Жозефина, ели азъ трѣбва да се мъча да се удържа, съ какви да било средства, и ако не ми стигатъ моитъ сили да се застоѣ, то ще трѣбва да потърся други.

— Не ще и дума че избора ти въ тоя случай трѣбва да бѣде твърдѣ предпазливъ.... забѣлѣза баронътъ.

— Моля тя, Карле, каза генералътъ, слушай ме внимателно: — работата е много важна, а времето ни е ограничено. Ний живѣемъ въ много чудни времена, Карле; всичко иска да динѣ, да живѣе; всичко се стреми къмъ развитие. Ти знаешъ, че азъ не съмъ либералъ, не съмъ отъ онѣя необуздани мечтатели, както ги наричаше тейко ни, които вѣрватъ, че ще обърнатъ свѣта съ двѣ громки фрази; обаче както предвиждамъ, трѣбва нѣщо да стане и не става. Намѣсто да се стѣпява движенieto по най-неподходящъ безтактенъ начинъ, трѣбовало би да му се даде, само желателното направление. Кралътъ е билъ винаги слабъ и сега още по-вече отъ другий пѣтъ. Той инстинктивно мрази всичко което прилича на нововѣденie. Той би желалъ да загради съ китайски стени градоветъ даже изъ провинцията за да заварди по възможность въ всѣки

окръгъ и градъ туй, което е било преди петдесетъ години. Но това не може да трае. Ако даже се избѣгне една по-сериозна катастрофа, която не смѣтамъ за невъзможна, все пакъ ще стане едно внезапно преобразование, за сигналъ на което ще послужи смъртта на кралътъ. При всичкитѣ си деспотически наклонности и при всичката лекостъ на характера си той е твърдѣ расположенъ къмъ новитѣ идеи и е готовъ да покровителствува на всѣки, който лѣстиво би му приписалъ ролята на реформаторъ. И така, който въ нея минута, приближението на която азъ ясно предвиждамъ, завладѣе неговото довѣрие, той ще да бѣде първия и най-могъществения чловѣкъ. Може да си помисли чловѣкъ, че именно азъ съмъ предназначенъ за това щастие, но както ти казахъ по-горѣ — това е така само на изгледъ. Той ще се стреми да преписватъ извършенитѣ дѣла само нему, и въспомнанието, че той толкова ми е обязанъ, жестоко ще унищожи илюзията му. Трѣбва да изгледва така, че той самъ е намѣрилъ чловѣка, а да може да го намѣри, такъвъ чловѣкъ трѣбва до едно време да бѣде скритъ задъ кулиситѣ, и сетнѣ ненадѣйно да се появи на сцената. Разбирашъ ли ме сега, Карле?

— До-нейдѣ, отговори баронътъ, когото почна да интересува тая политическа шахматна игра, представена предъ очитѣ му.

— Надѣвамъ се, че слѣдъ малко ти напълно ще ме разумѣешъ, каза братъ му.

Въ тая минута се чуха удари на голѣмия часовникъ. Генерала се услуша.

— Тъкмо осемъ часа, продума той, — ей-сега ще те извика кралътъ. Не трѣбва да губимъ нито една минута. Слушай.

И блѣднитѣ му страни се покриха съ гѣста червенина, и слѣдующето той изговори, бърже почти съ страстенъ тонъ.

— Чловѣкътъ за когото говоря, който ще бѣде въ сила да направи венчко, което ще изиска отъ него великата минута, защото съединява въ себе си венчки

необходими за това качества, той е самия ти. Моля, остави ме да се искажа, безъ да ме пресичашъ. Кралътъ се скара съ Мессенбаха, защото му се видѣлъ не до тамъ сговорчивъ. Сближеннето е невъзможно. Мессенбахъ е още на мѣстото си, защото и до сега за негово мѣсто не се е намѣрилъ човекъ, който да се хареса и на кралътъ. Азъ предложихъ тебе, и кралътъ одобри съ съвършено несвойственна за него бързина. При по-други обстоятелства това предпочитание не би имало за тебе никакво значение, при обикновенното на неговото величество да не отдава преимущество на умнитѣ хора, но въ тоя случай трѣбва да благодаримъ на опозицията ти противъ административнитѣ съображения на Мессенбаха. Много ще му доболѣе, като те види на мѣстото си, по именно това и търси кралътъ при сегашното си състояние на духътъ. Освѣнъ туй, откакъ сте се борили наедно на бойното поле, кралътъ е запазилъ особена симпатия къмъ тебе. Ти си единъ отъ тия малцина хора, които той дѣйствително обича, може би и противъ собствено убѣждение. Съ една рѣчь трѣбва много малко усилия да направя за да го предрасположа къмъ тебе. Сега разбирашъ защо съмъ убѣдилъ кралътъ да избере именно твоя домъ за своя главна квартира и защо той съ такава готовностъ се е съгласилъ на това. Работата върви отъ само себе си напредъ. Остава, ти само да подадешъ ръка и само ти ще си кривъ, ако слѣдъ двадесетъ и четири часа а може би и слѣдъ единъ часъ, не станешъ министръ на общитѣ сгради, на занаятитѣ и търговията. А отъ тукъ до президенството, само една стъпка.

Тукъ разговора на двамата братя биде прекъснатъ отъ влизанieto на кралевския камергеръ, който каза че краля желае да говори съ неговото превъсходителство. Генералътъ хвърли отъ раменѣтъ си плащътъ и послѣдва камергера, като хвърли многозначителенъ погледъ на брата си.

Баронътъ остана на балкона и се осѣти толкова развълнуванъ отъ разговора на брата си, щото самъ се почуди.

— Нима наистина, питаше се той, като се расхождане съ бързи крачки изъ балконътъ, нима наистина властта има за всички еднаква притегателна сила? Защо ми сж всички тия нѣща, когато презъ цѣлия си животъ азъ отбѣгвамъ всички тия съблазни. Но... ако сполуча да придобия това влияние, отъ което имамъ такава нужда... за да извърша толкова предначертания... по горското ступанство и селското управление... има сума работи... но не, това не може и не трѣбва да стане. Друго е ако това можеше да се постигне по правъ пътъ, но работата не стои така, а да постигамъ цѣльта си чрезъ лъжи и лѣскателство, не е въ моя натура. Нима азъ, който независимо установенъ върѣдъ прадѣдовскитѣ земи, съмъ винаги мразилъ всички тия болѣри, жедни за ордени и отличия, нима сега на стари години трѣбва да подлизурствувамъ? Да науча престарѣлия си грѣбнакъ да се навежда. Да се науча да отговарямъ „да“ тамъ гдѣто трѣбва да се каже „не“; да се преструвамъ доволенъ отъ туй, къмъ което сърдцето ми осѣща може би само едно презрение? О, никога!

Баронътъ сне шапката и отри челото си. Въпроса за него бѣ ясенъ, но види се не савършено. Подобно на умразни мухи, почнаха да обсаждатъ главата му различни мисли.

— Но ако се откажа, дали кралътъ не ще се расърди на Иосифа за гдѣто не го е предувѣдомилъ. Дали отказа ми не ще го лиши отъ мѣстото му? Но кой го е каралъ, такъвъ предвидливъ дипломатъ, да постѣпва така необмислено! Но дали всичко това не е само една хитростъ? Дали не го е направилъ съ намѣрение да ме улови непригответенъ, като е знаелъ че съ убѣждение въ тия работи не ще може да ми подѣйствува! Ако е така, то той самъ ще се улови въ примката си, защото никой, па било и братъ ми, не сж въ сила да изискватъ отъ мене жертви.

До като размишляваше, така хубавото лице на баронътъ все повече и повече се помрачаваше.

— Не ще и дума, бърборѣше си той, тукъ си има свои привилегии. Работитѣ ми отъ нѣколко години на-

самъ не стоятъ така добрѣ, както преди. И до сега още не можъ да намисля, какъ ще можъ да заплатя десетѣ хиляди талера, които бѣхъ заелъ отъ Шарлотта за да купя чифлика, който излѣзе съвършено излишенъ. Сжщо не зная какъ ще се покриятъ новитѣ разноси, а пъкъ да взема отъ Шарлотта — не искамъ. Въ тия нѣща министерската плата би била най на мѣстото си, макаръ че тогава би трѣбвало да отдамъ земитѣ си подъ наемъ, когато толкова ми бѣ драго да ги управлявамъ самъ, презъ тия двадесетъ и петъ години. Има още време да се помисли, но и да се изтърве такъвъ благоприятенъ случай, би било цѣло безумие. Кралтъ ще поиска, споредъ обичая си, рѣшителенъ отговоръ. И тоя Жозефъ не може да си отвори устата по-рано. Той самси ще бжде кривъ, ако не излѣзе така, както той иска.

Генеральтъ се върна.

— Тая сутринъ не ще дочакашъ ауденция, каза той ядосано. — Главата на кралтъ е заета съ маневритѣ — заповѣда да се приготвятъ конетѣ.

Баронътъ си отдѣхна.

— Отъ една страна това ми е приятно, подвзе генеральтъ, азъ се страхувамъ, че всичко, което си чулъ, е много неочаквано за тебе, и при твоята добросъвестностъ, зная, че по-скоро ще да откажешъ, отколкото ще се съгласишъ на нѣщо, което не напълно одобрявашъ. Но ний още ще поговоримъ върху това, нали?

— На драго сърдце, отговори баронътъ.

— Щѣхъ още да ти кажа, че днесъ всички ще се съберемъ наедно. Слѣдъ обѣдъ ще имаме едно особено развлечение. Ти знаешъ колко принцътъ е расположенъ къмъ Сарра Гутманъ. Сарра го е помолила, като дойде тукъ, да повиди нейнитѣ роднини. Принцътъ толкова е чувалъ за кжщата на горския, щото иска самъ да я види. Азъ нѣмамъ нищо противъ, напротивъ, азъ го намирамъ за твърдѣ удобно да се ласкаятъ ония чловѣчески чувства, отъ които съ време ще може да се извлѣче политически капиталъ. И така, днесъ слѣдъ обѣдъ, а може би и нѣдвечерь, мислимъ да направимъ една малка расходка. Не ще и дума, че

твой Хенри ще бѣде съ насъ наедно. — Ахъ, вий ли сте любезний графе!

Влизаше хофмаршалътъ, графъ Штотерихеимъ, единъ отъ върлитѣ неприатели на генералътъ. Генералътъ и графътъ се здрависаха, като най-добри приятели. Влѣзоха още нѣколко членове отъ свитата, преимущественно военни. Генералътъ побърза да отиде при принца. Самия баронъ трѣбваше да отиде при кралятъ, когото той свари въ пълна униформа — готовъ да излѣзе. Кралятъ благоволи да искаже своята благодарностъ за гостоприемството и то така, както никой отъ придворниците не бѣ чувалъ отъ него отъ петъ години. Сетиѣ всички наизлѣзоха на полянката, предъ портитѣ на замъка, отъ гдѣто и тръгнаха всички наедно. Облѣчени въ различни униформи, съ блѣстящи ордени, всички едновременно се озоваха на сѣдлата си. Най-напредъ вървѣше самия кралятъ, яхналъ единъ красивъ врапчъ конь, слѣдъ него вървѣха принцътъ и генерала, по-сетнѣ — блѣстящата тълпа отъ останалитѣ придворници — опашката на кавалкадата съставляваха слугитѣ и рейткнехтитѣ.

Баронътъ ги испрати долу на стълбата. Любезната усмивка, съ която той испроводи монарха, веднага се изгуби, и намѣсто нея на лицето му се появи печатъ отъ безпокойна мисль. Предполаганата отъ генерала расходка до къщата на горския, също не му се харесваше, поради много причини. Но сега нищо не можеше вече да се направи. Барону бѣ твърдѣ при-сърдце тая кралевска благосклонность, която го караше отъ друга страна толкова да се замисля. За щастие, като нѣкой добъръ гений, въ тая минута влѣзе Шарлотта. Той въздъхна по-свободно, щомъ видѣ кроткото, ѣ блѣдно лице. Съ радостна усмивка отиде той на срѣща ѣ и хвана нейната рѣка.

— Имамъ нѣщо да ти съобщя, Шарлотто, свободна ли си?

— За тебе винаги съмъ свободна, му отговори съ приятелска усмивка Шарлотта.

Братътъ и сестрата дълго време се расхождаха изъ

градината, слѣдъ което баронътъ много по-бодъръ и спокоенъ се завърна въ замъка.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА.

Движението на войскитѣ се отрази и върху тихата кжца на горския. Буля Малхенъ черпѣше съ млѣко и хлѣбъ патрулитѣ, които често забъркваха пжтя, който горекия имъ го оправѣше. Единъ ескадронъ хусари, бѣ се расположилъ на полянката, гдѣто пасѣха конетѣ имъ. Единъжъ даже до самитѣ порти се започна такава перестрелка, щото кучетата, вѣтрѣ въ двора, които смѣтнали тая палба за ловъ въ голѣмъ размѣръ, се бѣха придали на пай-горчиво отчаяние, а гжлжбитѣ на леля Малхенъ, които нея сутринъ току-що бѣха пехвъркнали отъ гнѣздата си, толкова се наплашиха, щото само на другия день посмѣха да се върнатъ въ гнѣздата си.

Не по-малко вълнение царуваше и между младото общество, къмъ което сега принадлежеше и Хенри, който по-голѣмата частъ отъ деня прекарваше у горския. Страстната наклонностъ на Хенриха къмъ военщината и къмъ всичко, що се отнасѣше къмъ нея, увеличаха и другитѣ — особено Валтера и Силвия. Винаги той знаеше — кой знае отгдѣ — какво ще да има на слѣдующий день, гдѣ ще сж расположены различнитѣ части на войската, въ кои мѣста и въ кой часъ ще да има сблъскване.

Тѣй като самси той не можеше да бжде дѣйствующе лице въ подобно сражение, то само да го види. Хенриховата фантазия го смѣташе за връхъ на земното благополучие, и затова той не оставѣше на мира горския, до като послѣдния не зарѣчаше на чирака си, да впрѣгне неголѣмата каручка и да заведе дѣцата тамъ, гдѣто покаже Хенрихъ. На едно мѣсто тѣ забъркаха пжтя, и безъ да срѣцнатъ нѣщо интересно, било за слухътъ, било за зрѣнieto, тѣ се канѣха вече да се върнатъ, когато на излизание изъ гората, падна имъ се да се нагледатъ на картината на кавалерийска

аттака противъ двѣ пѣхотни карета. На връщане се започнаха безконечни разговори, че, колко хубаво било да се гледа какъ една безкрайна линия на два кавалерийски полкове, — това сж били кирасири и хусари, — се появили ненадѣйно изъ подъ една баирчинка и припуснали въ пѣленъ карьеръ срѣщу марширующитѣ колонни, които изведнѣжъ се скупчили по командата: „въ каре — стройся“ и които отговаряли съ задруженъ залпъ на всѣки залпъ на неприятеля, какъ сетнѣ кавалерийскитѣ полкове отстъпили на части на дѣсно и пакъ се изгубили задъ баиря.

Но това не бѣ всичко. Така распиленитѣ колонни трѣбваше да минатъ презъ малко издигнатата мѣстностъ край гората, задъ която се бѣ спрѣла каручката на младитѣ зрители. Силвия, която стоеше цѣла исправена на каручката, произведе голѣмо впечатление. Офицерството, между които мнозина бѣха лично запознати съ Хенриха, извадиха шапкитѣ си, сълдатитѣ викаха „ура“, музикантитѣ бѣха дълбоко трогнати, и всички минаха покрай тѣхъ, за пѣлно тържество на Силвия, лицето на която бѣ цѣло пламнало, подъ влиянието на радостта, съ която тя посрѣщаше всички тия любезности, и за неуписуемъ въсторгъ на Хенриха и Валтера, гласовѣтъ на които бѣха присипнали отъ усърдието да отговарятъ на сълдашкото ура, и за великото отчаяние на кочияша, който съ мжка сдържаше конетѣ посрѣдъ цѣлия тоя хаосъ отъ различни гласове.

Обикновено въ тия расходки сж земали участие само Силвия, Хенри и Валтеръ; Лео почти винаги оставаше въ кѣлци подъ тоя или оня предлогъ: ту се осѣщаше не до тамъ добрѣ, ту имаше уроци, ту най-сетнѣ се тъкмѣше да отиде при баща си въ Фелдхеймъ. Валтеръ, когото бѣ прехваналъ воинственния трепетъ на Хенри, се мъчеше да придума и Лео да взима участие въ тѣхнитѣ расходки, но Хенри и Силвия явно се радваха, че въ колата оставаше повече мѣсто за тѣхъ.

Така се измина първия день слѣдъ дохождането на краля. Слѣдъ обѣдъ Хенри предлагаше да отидатъ на една баирчинка, за да видятъ краля съ цѣлата му свита, предъ очитѣ на когото трѣбваше да стане едно голѣмо

артилерийско упражненіе. Горскія вече си бѣ далѣ съгласіето, конетѣ бѣха вече впрегнати въ каручката, когато ненадѣйно пристигна королевскія реткнехтъ и подаде на горскія записка, която той веднага распечатата и прочете съ начумерено лице, което нищо добро не обѣщаваше на момчетата, които го слѣдѣха съ безпокойно очакваніе.

— Какво има, Гутмане? попита Хенрихъ, дали не ме викатъ дома?

— Напротивъ, продума горскія, и погледна отново писмото: — чичо ви пише, по никакъвъ начинъ да не се отдѣляте оттука, тъй като въ петъ часа негово кралско височество кронпринцътъ щѣлъ да благоволи да ни посѣти, придруженъ отъ свитата си.

Умисленъ, почна да се расхожда горскія предъ къщата. Навремени той поглеждаше писмото, като че ли съ желаніе да види, дали наистина е писано така, както той го е прочелъ. Най-насетнѣ, той високо извика сестра си.

Буля Малхенъ задремна съ краката си и изскочи отъ избата, гдѣто тя намазваше хлѣбъ съ масло, който трѣбваше да си взематъ за пѣтъ младитѣ пѣтешественици. Извѣстнето за идваннето на принцътъ, което направо ѝ съобщи братъ ѝ, съвършено смая добрата жена. Отпърво тя приблѣднѣ отъ страхъ, сетнѣ се исчерви, като си припомни, че тоя день, слѣдъ обѣдъ, (бѣ сѣботенъ день), тя бѣ заповѣдала да истриятъ съ пѣськъ дѣскитѣ на гостоприемната стая. Сетнѣ, споредъ както тя увѣряване, въ къщи е нѣмало нищо, съвършено нищо, съ което би могло да се нагостятъ високитѣ гости.

Впечатленіето отъ толкова страшни извѣстия, които се бѣха струпали едновременно върху горката главица на буля Малхенъ, бѣ толкова голѣмо, щото сѣднала на пейката предъ къщата, тя покри очитѣ си съ престилката и горчиво заплака.

Горскія напусна обикновенната си снисходителностъ и прѣпна. Той почна да казва на Малхенъ, че съзнатѣ не ще изсушатъ стаята, и питане я, достойно ли е за една християнка до толкова да се плаши отъ чо-

вѣкъ, който, какъвто и да е, все си е направенъ отъ прѣстъ. Къщата на горекня, продължаваше да я придумва братъ ѝ, не е кой знае какъвъ палатъ: това го знае и най-малкото дѣте, а пъкъ кронпринцътъ отдавна е напусналъ пленитѣ.

Каручката все ви стоеше още впрегната до портитѣ. Силвия, Хенри и Валтеръ, седѣха върхъ сламата и очудено се гледаха единъ други. Горекня ги питаше, дали не искатъ тѣ да седятъ така до вѣка и ги увѣряваше, че чирака нѣма свободно време, че той трѣбва да бърза, че иначе не ще има кой да посрѣщне конетѣ когато дойде принцътъ, който не е кой знае колко далеко.

Лео ги гледаше отдалечъ, сетиѣ се доближи до чича си и поиска отъ него позволение да отиде при баща си въ Фелдхеймъ.

— Моля те. Лео, но не ти не дѣйми главоболи! му извика сърдито горекня:--що ти е дотрѣбалъ днесъ Фелдхеймъ. Сѣди си тукъ и прави, каквото правятъ другитѣ. Или може би обществото на принцътъ не ти се харесва?... Е, е, стига: азъ не искахъ да те докача, но и вий трѣбва малко да си прибирате ума и да не замаявате челоуѣка.

Четири или петъ конници се приближаваха презъ гората по широкия пѣтъ; най-напрѣдъ отъ всички вървѣше кралекня синъ яхналъ единъ хубавъ арабски конь. Тѣ се спрѣха до портитѣ на къщата на горекня. Тия що придружаваха принца слѣзоха отъ сѣдлата си, и горекня побърза да вземе юздитѣ на коня на принцътъ.

— Вий ли сте, господинъ Гутманъ? попита го принцътъ съ необикновенно звѣнливъ гласъ.

— Така, ваше кралевско височество!

— А чие е онова хубаво момиченце тамъ на колата.

— Дѣцѣри ми, ваше височество.

Принцътъ се възви и извика на застоелия се наблизо генералния, нѣколко французски думи, които горекня, който бѣ забравилъ тоя языкъ, не можа да разбере.

Слѣдъ това принцътъ слѣзе отъ коня си и се здрависа съ горекня.

—Мисля че ще прекараме весело у васъ, любезний Гутмане, продума принцътъ.

—Това би било щастия за менъ, отговори горския.

Принцътъ отново се обърна къмъ генерала и му пришепна съ усмивка, нѣколко думи по френски; генералътъ се усмихна и му отвърна на същъ езикъ.

Горския се исчерви и се смути. Много щеше да му е по-драго ако принцътъ приказваше по-високо и по нѣмски.

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА.

Обаче принцътъ бѣ толкова любезенъ щото савършено не бѣ кривъ, ако нѣкои се осѣщаха още смутени отъ неговото присѣствие. Той поиска да види всичкитѣ домашни на горския; благодари буля Малхенъ, която се бѣ явила съ зачервени очи, за гостеприемството и се извини че току-що бѣ пообѣждалъ; накара момчетата да го расходятъ изъ двора, при което не можеше да се нагледа на прекрасното соколче, на младитѣ току-що уловени лисичета и на двѣ малки питомни зайчета на Силвия.

Най-насѣтнѣ, като му расправиха за една голѣмо буково дърво, което не сѣ могли да го обхванатъ шестима души, принцътъ попита генерала, дали не ще иматъ време да отидатъ тамъ да го видятъ и него. Генералътъ погледна часовника си и обади, че ще има още време. И така всички се стѣкмиха за пкть най-напредъ вървѣше принцътъ придруженъ отъ момчетата и Силвия, — генералътъ и горския вървѣха малко по назадъ, Още по надирѣ вървѣха двама снажни служители.

Предложението на принца много се хареса на генерала. Презъ това време той искаше обстоятелствено да поговори съ горския, който всичко предвиждаше, вървѣше не особено веселъ, мълчеливъ и замисленъ.

Вѣтарътъ, все по-вече и по-вече се усиляше, и тъмнитѣ облаци, които плуваха къмто запѣдъ се сгѣ-

стяваха все по-вече и по-вече и хвърлѣха сѣнка на гората.

Подъ краката на вървящитѣ хрускаха нападалитѣ листа. Тежко стана на горския. Той самъ не знаеше, кое бѣ причината на това: бурята ли, която той вече осѣща не въ всичкитѣ си членове, или съсѣдството на голѣмецътъ, който е билъ причината на толкова негови нещастие. Пръвъ генералътъ прекъсна мълчанието. Той почна да говори за миналитѣ времена когато тѣ наедно сж блудили изъ гората за да търсятъ птичи гнѣзда.

Той помиѣше Антона като левентъ, даровитъ момъкъ, и съжаляване, че тоя даровитъ, енергиченъ чловѣкъ, благодарение на непостоянството си, бѣ до толкова испадналъ и се развалилъ. Сетнѣ почна да говори за дѣвойката Сарра Гутманъ и каза, че тя все си още живѣе въ замъка, въ прекрасното си отдѣление, което не ще напустне и до свършека на живота си, патякване на расположението което иматъ къмъ нея принцътъ и самия кралъ, и изобщо на уважението, съ което се ползува при двореца. Жалното бѣ само, че здравето съ което се е ползувала нѣкога тая жена, починало на послѣдно време да се расклаща отъ ревматизма, който я каралъ да стои повечето настрана отъ обществото, което нѣщо е било доста горчиво за нея особено при тѣжнитѣ мисли за семейството си. Другарката му (генерала направи особено ударение на тая дума) вѣрва, че всичкитѣ семейни неприятности сж били слѣдствие на недоразуменията, които навѣрно сж се разяснили отдавна, макаръ че не ги е разслѣдвалъ нѣкой.

— И ето виждате, любезний ми Гутмане, продума генералътъ, — азъ съмъ до толкова увѣренъ въ това, щото безъ ни най-малко двоумѣние, се съгласихъ да ви предамъ молбата на госпожицата Гутманъ, която зависи отъ васъ да бѣде изпълнена; отъ моя нѣкъ страна ще притурия, че отъ вашето съгласие може за всички да се очакватъ добри послѣдствия. Както вече ви казахъ, Фрейлинъ Гутманъ се осѣща осамотена верѣдъ голѣмото и шумно общество; тя иска да има при себе си нѣкого, когото да обича, и на когото слѣдъ като умре да може да остави значителното си имуществъ,

спестено презъ послѣднитѣ години. И гдѣ на друго мѣсто ще да намѣри тя такъвъ чловѣкъ ако не тамъ гдѣто не трѣбва и много-много да дири — измежду семейнитѣ си? Азъ не обичамъ, господинъ Гутмане, да се разпространявамъ, — поне тамъ гдѣто работата е ясна. Ако се съгласитѣ да пустните дъщеря си, то азъ мисля, — не! азъ положително вѣрвамъ, че съ това вий ще пригответѣ на мило, весело дѣте най блѣскава бждѣщностъ.

Силенъ вѣтръ зашумѣ между есеннитѣ листа; горския цѣлъ потрепера, но той не се издаде, но продума по възможностъ спокойно.

— Ваше превъсходителство — вий не сте обичали да се разпространявате, но ваше превъсходителство, вий можете да си припомните, че и азъ никоги не съмъ обичалъ това, и затова смѣя да ви кажа, че по бихъ желалъ да видя дѣтето си мъртво, отъ колкото при Сарра, подъ нейна защита.

Генералътъ приплѣднѣ.

— Вий говоритѣ за жена, която азъ почитамъ.

— Азъ пѣкъ говоря за сестра си, отвърна сдържено ядосанъ горскій: — а ако единъ братъ така приказва за сестра си, и ако той не е савършено разваленъ чловѣкъ, то ще рѣче, той има право да говори така. Да, генерале, азъ не бихъ ви споменалъ за това нѣщо, но тъй като вий ме накарахте насила, то поне изведнжъ да ви искажа всичко, което като камъкъ тежи на сърдце ми. Сарра не постѣпи така, както би трѣбвало да постѣпи дъщерята на моя баща. Още дома си, тя бѣ причината на много приказки; но когато родителитѣ умрѣха и тя въпреки на желанието ми отиде въ столицата, като економка при господинъ Фелкенщейнъ — работата потръгна съвсѣмъ злѣ. Ни едно честно момиче не би се условило при тоя чловѣкъ, извѣстенъ съ развратния си животъ. Това ми се казваше въ очи, и азъ трѣбваше да преглътна тоя позоръ. Но хората ми казваха и други нѣща, и туй което сѣ ми казвали, азъ ще кажа и на вашето превъсходителство: ако уважението ми къмъ родътъ ви, особено къмъ баронътъ, бѣше по-малко, каквото е сега, то горскія

Фрицъ Гутманъ би се явилъ при васъ и би поискалъ отъ васъ смѣтка за... Но оттогава се измина много време и сега нека ви съди Господъ и съвѣстьта ви!

Горекня млъкна и то не толкова, че е нѣмалъ вече що да каже, но защото вълненieto стискаше гърлото му.

Генералатъ още по-приблѣднѣ.

—Добрѣ, добрѣ—това не ще ви се прости! бърборѣше си той презъ зѣби.

—Ваше превѣсходителство, вий можете да направите каквото искате, продума горекня, а пъкъ азъ ви повтарямъ, че ако да не бѣхте ме принудили азъ не бихъ споменалъ тая остарѣла история, която трѣбва вече да се забрави. Много ми е жално, че се е започналъ тоя разговоръ и именно въ денътъ, въ който принцътъ е благоволилъ да ме посѣти.

Той още не довърши приказката си, когато отъ кждѣ високото буково дърво, което тѣ приближаваха се зачу зѣбливъ гласъ, който викаше на помощъ.

Кронпринцътъ съпровежданъ отъ младото общество бѣ испъналъ баира, всредъ безконечния смѣхъ и шегѣ. Той весело приказваше съ момчетата, но съ Силвия бѣше особено любезенъ; принцътъ казваше че тя много приличала на братовчетката му принцеса Матилда, но само съ разлика, че принцесата не била като нея красива. Той казваше на момичето да отиде съ него въ столицата и се вричаше да ѝ покаже всичко достойно за внимание, обясняваше ѝ, че тя безъ друго трѣбовала да се научи да ѣзди на конь, казваше че ималъ едно много хубаво арабско конче, което щѣлъ да приготви нарочно за нея, и че той щѣлъ да накара да я нарисуватъ въ амазонско облѣкло, сѣднала на конь, въ черна кадифяна рокля, съ шепчица съ стравусово перо. Тая картина той щѣлъ да я покачи надъ работната си маса, или още по добрѣ, въ спалната срѣщу кревата си така щото, щомъ се събудилъ погледна му да падалъ върху тая картина.

По такъвъ шеговитъ начинъ приказваше принцътъ—безъ да се спира и Силвия, която отпърво осѣщаше смущение, стана доста приказлива. Тя се смѣеше и

така се шегуваше, щото Хенри и Валтеръ едвамъ върваха ушитъ си. Лео не продумваше дума и се мъчеше да стои на страна. На два зададени нему въпроса, той отговори бавно и смутено.

Така тѣ дойдоха до голѣмия букъ — до сжщото мѣсто, гдѣто едно време бѣха се спрѣчкали Лео и Силвия. Момчето си припомни всичко. Предъ въображението му испъкна Силвия — блѣдна, съ сълзи въ голѣмитъ си сини очи, въ ушитъ му се ечува думитѣ: „удрай; нали съмъ момиче.“

Хенрихъ и Валтеръ се върнаха при слугитѣ, за да имъ кажатъ да приготвятъ конетѣ.

Прицѣтъ замина малко напредъ и като се поспрѣ до букътъ, каза полусерiously, полунешеговито на Силвия:

— Азъ си отивамъ, но пакъ ще дойда утрѣ, нали?

— Както обичате.

— Но ти ще бъдешъ като днесъ любезна.

— Колкото за туй — не зная.

Прицѣтъ се озърна. Наоколо нѣмаше никой освѣтъ Лео.

— Трѣбва да ме цалунешъ единъжъ, Силвия.

— Не, не трѣбва.

— Защо не?

— Защото не щж.

— Тогава азъ самъ ще те цалуна.

Младия човѣкъ искаше да я цалуне, но Силвия съ смѣхъ се дръпна на страна. Той я послѣдва. Но не надѣйно осѣти, че нѣкой отзадъ го държи за ржката; като се възви той срѣщна потъмнѣлия, сърдитъ погледъ на Лео. Тая смѣлость страшно ядоса кронпринца, и като се посъвзе, той гнѣвно извика.

— Пустни!

Но Лео не слунаше.

— Пустни! извика той още по-силно.

На тоя викъ се притекоха Хенри, генералътъ, горски и двамата слуги. Силвия стоеше исправена до голѣмия букъ, приплѣдняяла и растреперана. Погледа на Лео, който най-сетнѣ остави кронпринцѣтъ, бѣ мраченъ и сърдитъ. Принцѣтъ се ядосваше, но генералътъ го

успокояваше съ увѣрението, че дързостта на Лео не ще остане безъ примѣрно наказание.

Не весело бѣ възвръщанieto въ домътъ на горския. Принцътъ незабавно възсѣдна коня си и веднага го припусна, безъ да погледне нито горския, нито буля Малхенъ, нито даже Силвия, а толкова повече момчетата.

— Иди въ стаята си и стой тамъ до като дойда — мрачно каза горския на Лео.

Момчето се отдръпна безъ да продума нищо съ наведена глава.

Тогава горския даде воля на сърдята си. Днесъ всичко сѣкашъ вървѣше за него наопаки. За пръвъ пътъ, може би, той се скара на Силвия, макаръ вътрѣшно и да съзнаваше, че тя не е била въ нищо крива. Зарадъ нея той бѣ наговорилъ толкова груби думи на генерала, който все пѣкъ е билъ неговъ гостенинъ. Кръвта се смразяваше въ жилитѣ на горския, когато си представѣше, като какви могли да бѣдатъ послѣдствіята отъ тая дързостъ; душата му възпитана въ едновременно понятия за гостопримството се възмущаваше отъ оскърблението нанесено на принцътъ. Но другъ гласъ му казваше, че Лео е постигналъ благородно; той не е искалъ да допусне да цѣлунатъ момчето, което не бѣ вече дѣте, което всѣки да може да цѣлува. Въ сжщностъ момчето е само защитило честта на семейството, както и едно време самси той, бѣ залѣпилъ плѣсница на генерала. И горския вече потръгна къмъ стаята за да освободи Лео но изведнѣжъ се спрѣ на стълбата и си помисли: нищо му нѣма стане, ако постои малко и да се позамисли надъ грубостта си. Колкото човекъ по-остарѣва, толкова по не може да се оправи. Не го ли осѣтихъ азъ това самси? Който обича сина си, го наказва, обичаше да си дума Антонъ: я да опитамъ това му правилото върхъ синътъ му.

Фрицъ Гутманъ сиѣ пушката си отъ стѣнната, надѣна ловжійската си чанта и тръгна къмъ гората, за да разсѣе вълнението си, подъ откритото ясно небе,

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

Като влѣзе въ стаята си Лео се тръшна на леглото си, скри лицето си въ възглавницата и се предаде на таково отчаяние, щото цѣлото му тѣло потрѣперваше, а отъ стѣсенитѣ гърди излизаха тихи стениши. Той неможеше да плаче.

Дълго време лѣжа той така съ помрачено отъ скърбъ чело. Най-сетнѣ той се дигна и омн очитѣ си и ржцѣтѣ.

Бѣ савършено се стъмнило. Горѣ на небето между гъститѣ тъмни облаци, сегисъ-тогизъ исплуваше приблѣднѣлия сѣрпъ на мѣсечината.

Той полєка отвори прозореца, и зърна на навънъ. Великанскитѣ дѣбове, които се виждаха отъ близката гора, скърцаха и стенѣха, а до прозорцитѣ листята отъ лозитѣ нѣкакъ тѣжовно си шепнѣха. Тихо бѣ наоколо и само презъ отворенитѣ прозорци на готварницата се чуваше траканне на тенжери и чинии. Въ това време, както той знаеше, венчки биваха събрани въ стаята.

Още нѣколко време се услушваше той, сетнѣ скокна връхъ прозореца и отъ тамъ се покатери надолу по стѣната. Съ бързи и тихи стѣпки премина той тѣсния дворъ, сетнѣ градината гдѣто го посрѣщнаха кучетата съ лай. Врачицата на градината не бѣ затворена и Лео се озова край гората. Като стигна това мѣсто той отново се озърна за да се увѣри, че никой не го преслѣдва. Всичко бѣ тихо; кучетата вече не лаяха. Никой не е забѣлѣзалъ побѣгваннето му. Той бѣ свободенъ да върви на кдѣто си ще.

Но кдѣ?

Пръвъ пѣтъ му идѣше тоя въпросъ на ума. Той само искаше да излѣзе отъ кѣщата, гдѣто никой не го е обичалъ до толкова, щото да се поинтересува какво му е на сърдцето, гдѣто сж го обвинявали безъ да го чуятъ, гдѣто сж го докачали безъ всѣкаква милость. Но на кдѣ да иде?

Назадъ при баща си? Но какво ще прави тамъ? Отново ли да живѣе на чердака, гдѣто лѣтѣ е толкова горѣщо, а зимѣ тѣй студено? Да гладува наедно съ

АРСЕЊИЯ ГЮЙО.

Отъ Просперъ Мериме.

Вечерната въ черквата Сент-Рошъ бѣ на свършване и кандиларътъ затварѣше запуснѣлитѣ отдѣленія. Той се канѣше да дръпне рѣшетката на една отъ ония аристократически святилища, въ които нѣкои отъ благочестивитѣ купуватъ позволеніето да се молятъ, когато забѣлѣза една жена повидимому прецѣсена въ молитва, съ склонена глава върху чинѣтъ. „Това е госпожа де Пленъ“, си каза той, като се спрѣ до входа въ капеллата. Госпожа де Пленъ бѣ добръ извѣстна на кандилара. По онова време жена аристократка, хубавица, млада, богата, която подаряване покривки за олтара и правѣше голѣми подаяния при посрѣдничеството на своя духовникъ, имаше до нейдѣ право да се смѣта за благочестива, когато мъжъ ѝ не е държавенъ чиновникъ, а тя самата не е превърженица на госпожа Дофинъ, и която освѣнъ своето спасение, нѣмаше що по друго да печели съ своето благочестіе. Такава бѣ госпожа де Пленъ. Кандилара би отишѣлъ на драго сърдце да обѣдва, тъй като хора както него обѣдватъ по това време на денѣтъ; но той не смѣеше да наруши благочестивото съсерѣдоточіе на мислитѣ на лице, толкова уважаемо въ Сент-Рошския приходъ. Той се отдрѣпна, не безъ надѣжда, че слѣдъ като заобиколи черквата, ще да сvari капеллата праздна. Стѣпкитѣ отъ вѣхтитѣ му чиници явственно се раздаваха по тухлитѣ.

Той бѣ стигналъ вече до олтарѣтъ, когато въ черквата влѣзе една жена, която съ любопитство почна да се озърта наоколо. Иконитѣ, чиноветѣ, всичкитѣ тия нѣща ѝ се виждаха чужди, като да бѣ